

Finansdepartementet
8008DEP
N 0030

Paul Hofseth
Vestgrensa 11
Oslo 0851
26.01.23

Merknader til nasjonalt program for offisiell statistikk 2024–2027

Som tidligere bruker av SSBs tjenester i embets medfør og nå sporadisk bruker av tall fra SSB har jeg følgende merknader til nytt statistikkplanutkast.

En viktig motivasjon for mine kommentarer er at tallgrunnlaget for å bedømme samfunnets langsiktige interesser lett domineres av enkelt målbare økonomiske variable og lett overser slikt som ikke omsettes på noe marked, Forhold som over tid er viktige for samfunn, miljø og trivsel kan dermed lett forbli uregistrert.

Satelittregnskapene til nasjonalregnskapet er en viktig begynnelse, men bør suppleres med tilleggsinformasjon på områder der SSB kan gjennomføre mer omfattende registrering. FNs bærekraftnettverks r(UNSDNs) undersøkelser og deres faglige diskusjoner av indikatorer for vellykte samfunn bør gi godt grunnlag for utvidelse av SSBs mandat.

Detaljmerknader:

Side 12 arbeidsmiljø.

Pkt 6.1, man må anta at trivsel på arbeidsplassen er en sentral faktor som bør registreres selv om slik informasjon er notorisk vanskelig å måle

side 17 boforhold:

En faktor som bør registreres er avstand fra boligene til hhv. friareal og åpne plasser, gjerne veiet i forhold til husholdningens antall mindreårige medlemmer, noe som vil gi mål på mulighetene for helsefremmende uorganisert lek og idrett.

side 19, energi,

Man må anta at fremskrivninger av tidsforløpet for effektbruk blir viktigere etterhvert som elektriske transportmidler blir vanligere og får raskere ladeordninger samtidig som korttids langdistanse effektutveksling øker. Nordpool og NVE har gode oversikter, men disse bør settes i sammenheng med endringer i forbruksadferd hos husholdninger og næringsliv og publiseres.

Side 20 bergverk:

Norges direkte og indirekte bruk av mineraler burde kunne anslås (ut fra prosessanalyser eller kryssløpsberegninger), og vil gi et bilde av faktisk innenlands bruk av mineralressurser i forhold til nasjonalt uttak av de samme stoffene. jfr. omtalen av forbruksundersøkelser på side 25 og 26.

Side21 informasjonssamfunnet:

Tilgangen til IT tjenester er omtalt i detalj, mens tidsbruken på slike tjenester fordelt på formål er interessant for å få bilde av forholdet mellom nettkostnader til næringsformål og underholdning. Mediebruksundersøkelsen er et verktøy som kan nyttes i denne forbindelsen og kan til eksempel gi et bilde av forholdet mellom tid brukt på nett og på skolearbeid for barn og unge

Side 22 FOU

Beløpene til stillinger og utstyr gir ikke bilde av nettobeløp anvendt på forskning, undervisning, og popularisering. En stor del av i antall arbeidstimer gjelder systemenes indre mekanikk. Tall for tidsbruk på søknader, utvalgsarbeid og administrasjon av forskning i lærestalter og forskningsråd bør kunne sammenlignes med netto tid anvendt til kjernevirksomheten;

Side 25&26 forbruk:

Ett viktig miljøaspekt ved forbruk som bør registreres er andelen nyinnkjøpt og kassert versus reparert eller brukteinnkjøpt.

Side26 inntekt og formue

medianverdier og ytterpunkter av inntektstall brukes i praksis til å fastlegge nivåer for hva som skal anses som fattigdom samt til å sammenligne ginikoeffisienter for ulike land. Inntektsdata alene gir derimot ikke noe godt bilde av levekår i land som de skandinaviske hvor omfordeling via stat og kommune i stor grad dekker kostnader som i andre land bæres av husholdninger. Et mer nøyaktig internasjonalt sammenlignbart mål vil være å anslå tall for personinntekt korrigert for bidrag fra fellestjenester.

Side 27 idrett og friluftsliv

En vesentlig feilkilde er hvis man i hovedsak registrerer organisert idrett, mens man risikerer at uorganisert fysisk aktivitet faller utenfor. Særlig hvis tidsbruksundersøkelsene ikke har god tidsoppløsning for barn og unge.

side 28 tidsbruksundersølesen

Et interessant aspekt ved tidsbruk er forskjell mellom brutto og netto tid anvendt på friluftsliv, idrett og arbeid. Reisetid for å komme til området bør registreres og kan være en vesentlig del av brutto tid anvendt (og for eksempel variere med boforhold og mellom lavtlønnsyrker og yrker med hjemmekontormulighet)

side27 bruk av kulturtilbud

I den forklarende teksten for det siste kulturbarometeret som foreligger legges det stor vekt på standardavvik for utvalgsmålingene mens det mht. Idrett står mer om antall medlemskap i foreninger enn om uorganisert virksomhet uten at dette problematiseres like detaljert,

side29 fiske og fangst

Bare utenlandske fiskefartøyer som leverer fangst i Norge inngår i fangststatistikken. Ut fra AIS signalene bør man kunne registrere antall kilometer utenlandske fiskefartøyer har tilbakelagt i norske økonomiske sone og dermed få en indikasjon på hvordan fangsttinningsraten varierer fra år til år.

Av hensyn til havets naturmangfold vil det også være interessant å få oversikt over omfanget av bunntåling. Omfanget av bunntålingsfrie områder bør registreres fx i forbindelse med det arbeidet som omtales på side 36

side 31 skogbruk

av hensyn til oversikt over naturmangfoldet ville det være nytting med egne tall for areal artsrik gammelskog.

Side33 nasjonalregnskap

satelittregnskapene for helse bør legge like stor vekt på synliggjørre forebyggende innsatsr som på utgifter til helbredende virksomhet, satelittregnskapene for turisme bør ta med kommunale ektrautgifter som følger med intens turisttistømning (jfr utgifter til avfallshåndtering i Lofoten)

side 36 Natur og miljø

Teksten omfatter storskala utslipp og inngrep, men unnlater å be om kvantifisering av summen av småtilførsler via produkter. Flammehemmende stoffer i tekstiler som opptas gjennom huden og som på samme måte som mikroplast og stabile fluorforbindelser kan måles i økosystemene bør også registreres.

side 38 nevner støyforurensning

her kan det være viktig ikke bare å benytte såkalt «dB A» veiete tall siden lavfrekvens støy (målt som dBC) også kan ha uheldige helseeffekter og sjelden lar seg håndtere med vanlig støyskjerming.

side 39 vannforsyning

bruken av vann bør ordnes etter vannkvalitet slik at rensed drikkevann behandles for seg som særlig verdifull ressurs

side 44 levekår

i tillegg til de materielle forholdene bør man supplere med undersøkelse av folks tilfredshet med de ulike elementene i sin hverdag. UNSDN, FNs bærekraftnettverks undersøkelser av tifoldhet i ulike land viser at de nordiske landene er blant verdens 10 beste. Tillit til medborgerne og til styringsmaktene er blant de viktigste indikatorene og selv om det er nevnt under pkt. 6.19 bør disse elementene inkluderes her.

pkt.6.19 valg og demokrati side 52

Teksten fokuserer på valgordninger og nevner ikke de mange andre aspektene som har betydning som f.x. offentlighetens tilgang til informasjon og medvirking. Planprosesser og muligheten til dokumentinnsyn i offentlige organer bør inngå i dette emnet (antall innsynsbejæringer kan lett måles)

side54 varehandel og tjenester

For å gi grunnlag for vurdering av fremgang i miljøvennlige forbruksmønstre bør virksomhet som reparasjonsverksteder og brukthandler registreres særskilt